

فرهنگ ایمنی بیمار

Patient Safety Culture

فرهنگ ایمنی بیمار

- چرا فرهنگ ایمنی بیمار مهم است ؟
- فرهنگ ایمنی بیمار چیست؟
- چگونه می توان فرهنگ ایمنی را اندازه گرفت؟
- داده های به دست آمده چگونه تعبیر می شوند؟
- معرفی ابزار اندازه گیری فرهنگ ایمنی HSOPS
- انتظارات از بیمارستان ها در راستای اندازه گیری فرهنگ ایمنی

فرهنگ ایمنی

تاریخچه فرهنگ ایمنی

- واژه فرهنگ ایمنی اولین بار پس از وقوع حادثه اتمی چرنوبیل در سال 1988 مطرح گردید. از آن به بعد این مفهوم توسط سازمان‌های متعددی خصوصاً سازمان‌های با قابلیت اعتماد بالا (HROs) سازمان‌های با ریسک بالا و در عین حال ایمن) برای بهبود ایمنی استفاده گردید.

ورود به بهداشت و درمان:

- گزارش انستیتوی پزشکی امریکا : لزوم ایجاد تغییرات فرهنگ در نظام بهداشت و درمان
- پیشنهاد کمیته تحول: ایجاد فرهنگ ایمنی بیمار به منظور ارتقای ایمنی بیماران
- پیشنهاد سایر سازمان های سیاستگذار در این حوزه (به عنوان استراتژی بهبود)

● فرهنگ چیست؟

فرهنگ از دید جامعه شناسی:

الگویی از ارزشها، باورها، آداب و سنت ها، دانش،
زبان، جهان بینی، تلقی ها، نگرش ها و نحوه
زندگی افراد در جامعه

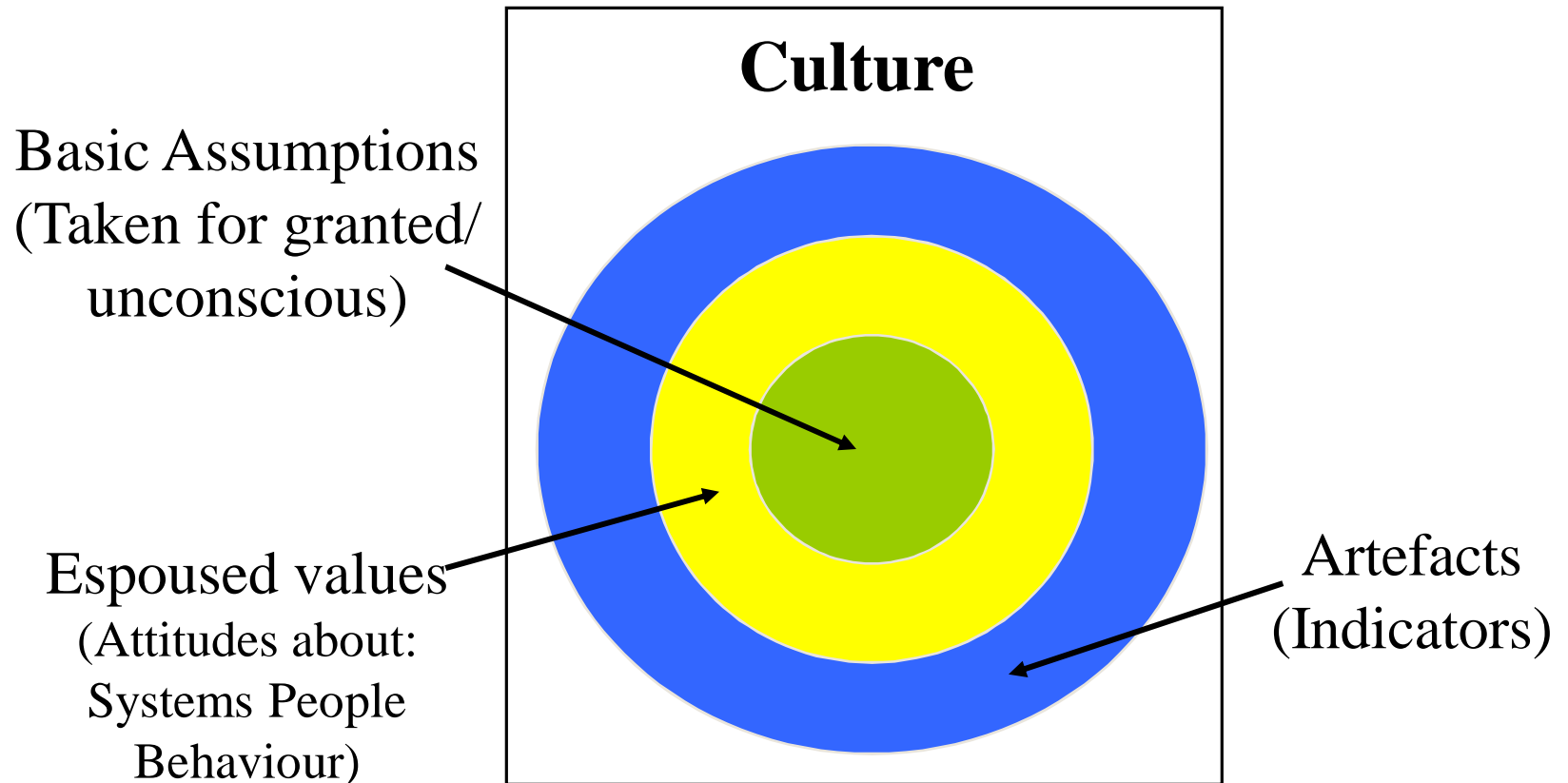
Organisational Culture

Culture has been defined as:

- A pattern of basic assumptions
- Invented, discovered or developed by a given group
- Learnt from coping with problems of external adaptation and internal integration
- That has worked well enough to be considered valid
- Is taught to new members (as the)
- Correct way to perceive, think and feel in relation to problems

Schein 1990 p110

Culture model

فرهنگ ایمنی چیست؟

- مجموعه ای از هنجارها، عقاید، نگرش ها و اقدامات درباره احتیاط های کلی است که بین افراد در یک محل معین و زمان مشخص مشترک می باشد (لیمر و همکاران، 2004).
- فرهنگی که در آن، کارکنان یک سازمان درباره پتاسیل وقوع خطا، دانشی فعال و پویا دارند و هم کارکنان و هم سازمان قادر به شناسایی اشتباهات و یادگیری از آنها هستند و اقداماتی را برای انجام صحیح امور انجام می-دهند (آژانس ملی ایمنی بیمار، 2004).
- فرهنگی که در آن ایمنی دغدغه هر شخص است و افراد می-دانند که خطاها می-توانند اتفاق بیفتند و اتفاق خواهند افتاد (دنيس، 2005).
- انواع رفتارهای یادگرفته شده همرا با تعهد مشترک به تفکر و رفتار ایمن و اعتماد و اعتقاد به این-که ایمنی توسط سازمان اندازه-گیری می شود (هاروی و همکاران، 2002).
- زیر مجموعه-ای از فرهنگ سازمانی است که عقاید و ارزش ها به طور خاص منعکس کننده سلامت و ایمنی می باشند (کلارک، 1999).

فرهنگ ایمنی

- فرهنگ ایمنی محصول ارزشهای فردی و گروهی، گرایشها، کارآمدی و الگوی رفتاری است که میزان تعهد و توانمندی و کارایی یک برنامه بهداشتی و ایمنی سازمان را تعیین می کند. سازمان های دارای فرهنگ ایمنی قوی (مثبت) خصوصیات از قبیل اعتماد در روابط متقابل افراد، ادراکات مشترک افراد درباره اهمیت ایمنی، و با اعتقاد به اثربخشی اقدامات پیشگیرانه شناخته می شود.

کمیسیون بهداشت و ایمنی بریتانیا - 1998

Philosophy

Practice

People

Performance

Leadership

Culture

Strategy and
Planning

Standards
and
Protocols

Systems and
Practice

People and
Partners

Performance
Improvement

Governance

فرهنگ ایمنی بیمار

- در واقع فرهنگ ایمنی بیمار، نشان دهنده میزان اولویت ایمنی بیماران از نظر کارکنان در بخش و سازمان محل کار آنها است.

ابعاد فرهنگ ایمنی

- تعهد مدیریت ارشد/سازمان به ایمنی
- آموزش و نظارت
- پاسخ غیر تنبیهی به خطا/ گزارش دهی
- کافی بودن نیروی انسانی
- کافی بودن تجهیزات و منابع
- زیر ساختار مناسب برای گزارش دهی خطا
- بار کاری
- رعایت/ پیروی از قوانین، دستور العمل ها و پروتکل ها
- کار تیمی
- ارتباطات و همکاری
- ادراک کلی از ایمنی و
- .....

چرا باید فرهنگ ایمنی را اندازه گیری کرد؟

- افزایش آگاهی کارکنان در مورد ایمنی بیمار
- ارزیابی وضعیت فعلی فرهنگ ایمنی بیمار سازمان
- شناسایی نقاط قوت و حوزه هایی که نیاز به بهبود دارند
- بررسی روند تغییرات در وضعیت فرهنگ ایمنی در طی یک دوره مشخص
- ارزیابی تاثیرات مداخلات و برنامه های ایمنی بر فرهنگ ایمنی
- انجام مقایسه درون سازمانی و برون سازمانی

چگونه می توان فرهنگ ایمنی را ارزیابی کرد ؟

ابزارهای کیفی

- چک لیست ارزیابی انعطاف-پذیری سازمانی (CAIR)
- ابزار ارزیابی ایمنی بیمار منچستر (MaPSaT)
Manchester Patient Safety Assessment Tool
- استراتژی های برای رهبران: رویکردی سازمانی به ایمنی بیمار SLOAPS

ابزارهای کمی

- پرسشنامه HSOPS
- پرسشنامه سنجش نگرش ایمنی SAQ
- پیمایش جو ایمنی Safety Climate Survey
- پرسشنامه جو ایمنی در سازمان های بهداشتی درمانی PSCHO
- .....

معیارهای انتخاب ابزار مناسب اندازه گیری

- تعداد ابعاد مورد ارزیابی (جامع بودن)
- تست های روایی و پایایی (تست سایکومتریک)
- عمومی / اختصاصی
- وجود دستورالعمل مناسب برای استفاده
- بکارگیری ساده

پیمایش فرهنگ ایمنی بیمار HSOPS

- ارائه شده توسط آژانس تحقیقات سلامت و کیفیت امریکا
AHRQ
- ابزاری پایا و روا
- بررسی ارتباط فرهنگ ایمنی با شاخص های ایمنی PSI و رضایت بیمار
- ورژن متعدد برای استفاده در بیمارستان، مراکز نگهداری سالمندان و مراکز سرپایی
- استفاده شده در کشورهای مختلف (انگلیس، ترکیه، هلند، عربستان، اسکاتلند و ...)
- <http://www.ahrq.gov/qual/patientsafetyculture/sopsrefs.htm#International>

ابعاد پرسشنامه و تعداد سئوالات

ابعاد پرسشنامه

متغیرهای پیامدی

- ادراک کلی ایمنی (4 آیتم)
- تناوب گزارش-دهی حوادث (3 آیتم)
- نمره ایمنی بیمار (1 آیتم)
- تعداد حوادث گزارش-شده (1 آیتم)

51 سؤال

صرف حداکثر 10 دقیقه وقت

- انتظارات و اقدامات مدیر / سوپروایزر در راستای ایمنی (4 آیتم)
- یادگیری سازمانی - بهبود مداوم (3 آیتم)
- کار تیمی درون واحدها (4 آیتم)
- بازبودن مجاری ارتباطی (3 آیتم)
- بازخورد و ارتباطات درباره خطاها (3 آیتم)
- پاسخ غیر تنبیهی به خطاها (3 آیتم)
- امور مربوط به کارکنان (4 آیتم)
- حمایت مدیریت بیمارستان از ایمنی بیمار (3 آیتم)
- کار تیمی مابین واحدهای بیمارستانی (4 آیتم)
- انتقال و تبادل اطلاعات بیمار در بیمارستان (4 آیتم)

Areas Measured

HSOPS Dimensions

- Overall perceptions of safety
  - Frequency of events reported
  - Supervisory Leadership
  - Organizational learning—continuous improvement
  - Teamwork within units
  - Communication openness
  - Feedback & communication about error
  - Nonpunitive response to error
  - Staffing
  - Hospital management support for patient safety
- Teamwork across hospital units
  - Hospital handoffs & transitions
- PLUS:
- Patient safety “grade”
  - # of events individuals reported in last 12 months

اهداف استفاده از پرسشنامه

- ارزیابی فرهنگ ایمنی بیمار در سازمانها
- پیگیری تغییرات در فرهنگ ایمنی بیمار با گذشت زمان
- ارزیابی تاثیر مداخلات مربوط به ایمنی بیمار
- (آژانس تحقیقات و کیفیت مراقبت سلامت، 2009)

Performance / Improvement Learning Tool

